

SÖKANDE

Sundshagsfors Kraft Aktiebolag
Box 1643
701 16 ÖREBRO

Ombud: Advokat Mikael Alrutz
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

SAKEN

tillstånd till Kymmens kraftverk, Sunne och Torsby kommuner, Värmlands län; nu om uppskjutna fiskefrågor m.m.

Nbo: 134:7

DOMSLUT

1. Miljödomstolen avslutar kvarstående provotid i frågan om kraftverksföretagets inverkan på allmänt och enskilt fiske och därmed sammanhängande frågor om slutliga kompensationsåtgärder och om fiskeavgifter.

2. För verksamheten skall följande tillkommande slutliga villkor gälla.

"I berörda vattenområden skall på tillståndshavarens bekostnad i medeltal per år utsättas 5 000 utvandningsfärdiga Rottnenöringar. Öringarna bör ha en medelvikt på minst 140 gram och vara fettfeneklippta. Utsättningarna skall handhas av berörda fiskevårdsområdesföreningar (f.n. Norra Gräsmarks fiskevårdsområdesförening, Rottnens fiskevårdsområdesförening och Kymmens fiskevårdsområdesförening) i samråd med tillståndshavaren. För utsättningarna skall finnas dokumenterade planer omfattande en tidsperiod av tre år. Planerna skall tillställas tillsynsmyndigheten för kännedom. Vid oenighet rörande utsättningar skall frågan hänskjutas till tillsynsmyndigheten för avgörande."

Dok.Id 48103

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänersborg	Hamngatan 6	0521-270 200 E-post: miljodomstolen.vanersborg@dom.se	0521-270 230	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

Sökanden

3. Sundshagsfors Kraft Aktiebolag skall senast en (1) månad efter det att denna dom vunnit laga kraft till Fiskeriverket betala en avgift enligt 10 kap. 5 § vattenlagen om tvåhundrafemtiotusen (250 000) kr. Avgiften skall användas till åtgärder som främjar fisket i Kymmen och Rotten med tillrinnande vattendrag.
4. Av Kymmens fiskevårdsområdesförening framställt yrkande ersättning för förstörda bryggor ogillas.
5. Övriga i målet kvarvarande ersättningsanspråk avskrivs från vidare handläggning.

I och med denna dom är förevarande mål slutligt avgjort.

ORIENTERING

Älven Rottnan rinner upp i Norge. I Sverige rinner älven genom bl.a. Näverbodsjön, Lekvattensjön och sjön Rottnen. Nedströms Rottnen rinner Rottnan ut i sjön Mellan-Fryken, vilken sjö via Nedre Fryken och Norsälven avrinner till Vänern.

Sjön Kymmen ligger omkring en mil väster om Rottnan. Kymmens naturliga utlopp är österut via Kymsälven, vilken älv efter ungefär två km förenar sig med Granån, som närmast kommer från sjön Stora Gransjön. Kymsälven/Granån utfaller i Rottnan ungefär fyra km uppströms utflödet i Rottnen.

Kraftverksföretaget Kymmens kraftverk berör stora områden invid nämnda sjöar och vattendrag. Sammanfattningsvis innebär företaget reglering av Rottnan, Kymmen och Stora Gransjön, överledande av vatten från Rottnan och Granån till Kymmen via en bergtunnel och tillförsel av vatten från Kymmen till ett underjordiskt kraftverk (Kymmens kraftverk) i vilket fallhöjden mellan Kymmen och Rottnen utnyttjas.

Kymmens kraftverk togs i kommersiell drift den 12 januari 1987. Kymmen, Stora Gransjön och Rottnen var dock reglerade för kraftändamål redan tidigare.

TIDIGARE AVGÖRANDEN

Regeringen medgav i beslut den 25 juni 1981 att tillstånd till Kymmens kraftverk fick lämnas. Vänersborgs tingsrätt, Vattendomstolen/Miljödomstolen, har härefter meddelat deldomar i målet den 28 september 1982 (akten s 3496 ff.), den 7 december 1984 (akten s 4996 ff.), den 25 januari 1985 (akten s 5037 ff.), den 12 mars 1986 (akten s 5826 ff.), den 15 oktober 1986 (akten s 6672 ff.), den 16 november 1988 (akten s 6916 ff.), den 18 oktober 1990 (akten s 7186 ff.), den 5 oktober 1994 (akten s 8304 ff.), den 11 februari 1997 (akten s 8583 ff.) den 19 april 2002 (akten s 10728 ff.) och den 11 februari 2004 (akten s 10919 ff.).

Genom de nämnda avgörandena har sökandena fått tillstånd att på vissa villkor utföra

- regleringsdamm över Rottnan,
- regleringsdamm vid Stora Gransjön,
- överledningstunnel från Rottnan till Kymmen med intag vid Rottnan och Granån,
- rensningar vid Smalsundet i Kymmen,
- kraftstation med tillfart,
- tilloppstunnel ifrån Kymmen till kraftverket med intag och svallgalleri samt
- utloppstunnel från kraftverket till sjön Rottnen med svallgalleri.

Vidare har sökandena erhållit tillstånd bl.a. att

- reglera vattenståndet i Rottnan uppströms den där utförda dammen inom vissa amplituder,
- reglera vattenståndet i Stora Gransjön,
- genom överledningstunneln leda över vatten från Rottnan och Granån till Kymmen,
- reglera vattenståndet i Kymmen,
- genom tilloppstunneln från Kymmen till kraftverket avleda vatten intill en mängd av $80 \text{ m}^3/\text{s}$,
- mellan den 1 september och den 14 juni genom Kymmens kraftverk pumpa vatten intill en mängd av $65 \text{ m}^3/\text{s}$ från Rottnen till Kymmen samt
- i kraftverket tillgodogöra sig fallhöjden mellan Kymmen och Rottnen.

Tiden för utförande av de tillståndsgivna arbetena utgick den 12 oktober 1992. Tiden för anmälan om oförutsedd skada utgick den 12 oktober 2004.

I MÅLET TIDIGARE UPPSKJUTNA FRÅGOR M.M.

Flertalet i målet aktuella frågor har avgjorts genom de ovan omnämnda domarna.

Kvar att reglera är emellertid frågan om företagets inverkan på

- a) allmänt fiske utom såvitt avser förhållandena i Stora Gransjön och
- b) enskilt fiske utom såvitt avser förhållandena i Stora Gransjön, Rottnan, Granån och Kymsälven,

samt därmed sammanhängande frågor om slutliga kompensationsåtgärder och om fiskeavgifter.

Vidare har i målet anhängiggjorts vissa ersättningsfrågor som kvarstår att behandla.

FISKEFRÅGANS TIDIGARE BEHANDLING

Vattendomstolen sköt i dom den 15 oktober 1986, DVA 54 (se aktsid 6712 ff.) upp frågorna om företagets inverkan på allmänt och enskilt fiske och därmed sammanhängande frågor om slutliga kompensationsåtgärder och om fiskeavgifter i avbidan på erfarenheternas rön under en provotid. Vidare förordnade domstolen sakkunnig att på sökandenas bekostnad följa företagets inverkan på allmänt och enskilt fiske och häröver avge utlåtande. Vad gällde en tidigare ålagd skyldighet att årligen i Kymmen utsätta 15 kg sättål förklarade vattendomstolen att denna skyldighet skulle bestå tills vidare. För provotiden meddelades vidare förordnande om utsättning av Rottnenöring i Kymmen ("Utvandringsfärdig Rottnenöring skall utsättas till ett antal, räknat i medeltal för år, av 2 000 i Rottnen och 1 500 i Kymmen; den sakkunnige har att ombesörja att erforderligt utsättningsmaterial tas fram på bästa och snabbast möjliga sätt"), biotopåtgärder i Rottnan, Granån och Kymsälven samt inplantering i Kymmen av näringsdjur från Rottnen.

I dom den 18 oktober 1990, DVA 38 (se aktsid 7209) avslutade vattendomstolen provotiden gällande företagets inverkan på allmänt och enskilt fiske i Stora Granjön och avskrev denna fråga från vidare handläggning i målet. Vattendomstolen upphävde samtidigt förordnandena om biotopåtgärder i Rottnan, Granån och Kymsälven, om inplantering av näringsdjur från Rottnen i Kymmen och om utsättning av sättål i Kymmen. Vattendomstolen förordnade vidare bl.a. följande.

4. Under provotiden skall sökandena så snart ske kan i samråd med den i målet förordnade fiskesakkunnige dels utföra och bekosta biotopåtgärder vid samkomman Kymsälven-Granån för att locka öring till Granån, dels utföra och bekosta biotopåtgärder vid samkomman Granån-Rottnan för att locka öring till Granåns vattensystem, dels ock anlägga och bekosta en bottenfast men ändock mobil anläggning för avelsfiske på en för sådant ändamål lämplig plats i Rottnan...
5. Under provotiden skall även i fortsättningen, liksom hittills gällt, genom den fiskesakkunniges försorg i samråd med sökandena och på dess bekostnad utsättas utvandringsfärdiga Rottnenöringar till ett antal, räknat i medeltal för år, av 2 000

i Rottnen och 1 500 i Kymmen, dock att - i avvaktan på att erforderligt utsättningsmaterial av Rottnenöring framtages och kan utsättas - utsättning i stället skall ske av utvandringsfärdiga Gullspångsöringar till samma antal. Härvid skall 500 fiskar från varje årsutsättning brickmärkas under en tid av fem år. Den sakkunnige har att ombesörja att erforderligt utsättningsmaterial tas fram på bästa och snabbast möjliga sätt.

6. Utöver i punkt 5 ovan föreskriven utsättning skall genom den fiskesakkunniges försorg och på sökandenas bekostnad årligen 1 500 stycken utvandringsfärdiga Rottnenöringar eller, i brist på utsättningsmaterial av Rottnenöring, utvandringsfärdiga Gullspångsöringar utsättas i de vatten och vattendrag som bestäms av den sakkunnige i samråd med sökandena och, om den sakkunnige så finner erforderligt, efter inhämtande av upplysningar från företrädare för fiskevårdsområdesförening med verksamhet inom berört vattenområde.
7. För det fall den sakkunnige och sökandena inte kan enas vid samråd beträffande de under punkterna 4 - 6 ovan föreskrivna åtgärderna får den tvistiga frågan hänskjutas till vattendomstolen för avgörande.

Fiskeriverkets utredningskontor är förordnad som sakkunnig.

I dom den 19 april 2002 bestämde Miljödomstolen ersättning för skada på enskilt fiske i Rottnan (Rottnaälven), Granån och Kymsälven och skrev av målet från vidare handläggning i dessa delar. Prövotiden avseende företagens inverkan på allmänt fiske utom såvitt avser förhållandena i Stora Gransjön och enskilt fiske utom såvitt avser förhållandena i Stora Gransjön, Rottnan, Granån och Kymsälven och därmed sammanhängande frågor om slutliga kompensationsåtgärder och om fiskeavgifter förlängdes samtidigt.

DEN SAKKUNNIGES UTLÅTANDE I FRÅGAN OM ALLMÄNT FISKE

Fiskeriverkets utredningskontor har anfört följande.

Påverkan av fiske

Enligt företrädare för Kymmens fiskevårdsområdesförening har beståndet av gädda och siklöja Kymmen tydligt minskat efter 1987. I stort sett fångas ingen öring i sjön. Fångsterna av abborre uppges däremot vara goda.

Vid samtal med företrädare för Norra Gräsmark fiskevårdsområdesförening har framkommit att en del öringar fångas i Granån och Kymsälven. Företrädarna för fiskevårdsområdet framhöll att minimivattenföringen i framförallt Granån var alltför låg.

Enligt företrädare för Norra Gräsmark fiskevårdsområdesförening fångas en del öring i Rottnan. Man menade dock att minimivattenföringen Rottnan var alltför låg.

Företrädare för Rottnens fiskevårdsområdesförening menar att fångsterna av både öring och gädda Rottnen har försämrats. Öringfångster görs fortfarande i sjön men dessa var bättre på 1970- och 1980-talen.

Utförda fiskevårdsåtgärder och undersökningar

Från 1987 till och med 2004 har totalt cirka 87 000 öringar satts ut i Rottnen, Kymmen och övriga vattenområden. De första åren sattes främst Gullspångsöring ut på grund av brist på Rottnenöring. Huvuddelen av utsättningarna har dock utgjorts av Rottnenöring, totalt 62 470 individer. Förutom Gullspångsöring och Rottnenöring har mindre mängder (5000 individer) Konnevesiöring satts ut.

Märkningsförsök med utsatta öringar inleddes 1989 och pågick fram till 1993. Totalt märktes 4493 öringar, därav 1500 Rottnaöringar och resten Gullspångsöringar. Utsättningsstorleken var mellan 95 och 400 gram. Återfångsten av de märkta öringarna varierade mellan 0 och 4,2 procent i de genomförda märkningarna. De återfångade fiskarna hade till 78 procent fångats i anslutning till det vattenområde där utsättningen utförts. Återfångster av öringar gjordes till 90 procent under utsättningsåret eller året efter utsättning. Återfångsterna har till ungefär lika stor andel gjorts med nät, spinn och mete.

I oktober 1990 utfördes biotopvårdsåtgärder vid sammanflödet mellan Kymsälven och Granån. Dessa åtgärder innebar att stenar och block omflyttades så att en tydligare djupfåra skapades in mot Granån. Arbetet utfördes manuellt. Vid ett par tillfällen har varaktigheten av utförda åtgärder kontrollerats. Enligt gällande dom ska

även biotopvårdsåtgärder vidtas vid sammanflödet mellan Granån och Rottnan. Sammanflödet mellan dessa vattendrag sker dock i ett område där båda är lugnflytande och relativt djupa. Därför saknades förutsättningar att genom omflyttningar av stenar och block öka möjligheterna att locka öring till Granån. Inga biotopvårdsåtgärder har därför vidtagits där.

Borra och Bratta älv är förutom Rottnan de viktigaste tillrinnande vattendragen till sjön Rottnen. Båda vattendragen hade relativt goda tätheter av öringungar vid elfisken som gjordes 2002 och 2003. Enligt Erik Degerman vid Fiskeriverkets Sötvattenslaboratorium är storleken på årsungar i Borra älv tillräcklig för att öringarna kan förväntas bli sjölevande i äldre stadier.

Drömmersbäcken, Honkamacksbäcken, Fäbroälven, Tvällälven och Metbäcken utgör tilloppsvattendrag till Kymmen. Erik Degerman anser att storleken på årsungar i Drömmersbäcken och Honkamacksbäcken inte tillräcklig för att öringar i dessa vattendrag ska förväntas bli sjölevande. Årsungarna i Fäbroälven är däremot tillräckligt stora för kunna förväntas bli sjölevande i äldre stadier.

Rottnan är kraftigt påverkad av vattenregleringar. I vattendraget utfördes det senaste elfisket under 2002. Resultaten tyder på en svag reproduktion av öring inom de undersökta lokalerna.

Kymsälven är Kymmens naturliga avflöde. Vattendraget är starkt påverkat av regleringar i samband med anläggandet av Kymmens kraftverk. Inga elfiskeundersökningar har gjorts i Kymsälven de senaste åren.

Granån är också kraftigt påverkad av överledningen av vatten till Kymmen. Vid den senaste elfiskeundersökningen 2002 fångades ingen öring inom de undersökta lokalerna.

Enligt domen den 18 oktober 1990 ska en mobil anläggning för avelsfiske efter öring i Rottnan tas fram. Under oktober 1998 och 1999 användes en flyttbar fångstbur

i Granån och Rottnan för att försöka fånga avelsfisk av öring. Buren var tillverkad i tryckimpregnerat trä med måtten 1,2 x 1,2 x 1,0 meter. Gallerkonstruktionen bestod av armeringsjärn överdragna med plaströr. Till fångstburen fanns fyra ledarmar i storleken 0,7 x 4,0 meter. Under försöksperioden kontrollerades fångstburen minst två gånger per vecka. Ingen fisk fångades.

Under september 2000 gjordes vid två tillfällen försök att i Granån med hjälp av ficklampa i mörker lokalisera lekfisk av öring. Metoden fungerade men inga större öringar observerades.

Förslag på kompensationsåtgärder

Fiskeriverkets förslag på åtgärder ska kompensera skador på allmänt fiske i Granån, Kymsälven och Rottnan samt enskilt och allmänt fiske i Rottnen och Kymmen. Förutsättningarna att framgångsrikt kompensera de uppkomna skadorna skiljer sig mellan olika delar av skadeområdet. Förutsättningarna är sämre i de reglerade vattendragen där den låga minimivattenföringen kraftigt påverkar möjligheterna.

Fiskutsättningar

De utförda märkningsförsöken 1989-1993 visar på relativt låga återfångster av Gullspångs- och Rottnenöring i de utsättningar som utförts i Rottnan. I Kymmen utfördes inga märkningsförsök på öring. Båda sjöarna har bestånd av siklöja och nors som utgör en viktig föda för större öring. Det finns sannolikt ett flertal olika orsaker till de relativt låga återfångsterna. Låg återrapportering av återfångade märkta öringar, utsättningsstorlek och utsättningsplatser för fisken är några faktorer som säkerligen påverkar resultatet. Sammanställning av märkningsförsök på öring i älvmagasin och reglerade sjöar i norra Sverige har visat på betydelsen av utsättningsstorlek och val av utsättningsplatser för återfångstresultatet (FÅK 1986).

Fiskeriverket anser att utsättningar av Rottnenöringar ska utgöra en del av kompensationen av den skada på enskilt och allmänt fiske som orsakats av uppförande av Kymmens kraftverk och regleringen av Rottnan med biflöden. Fiskeriverket föreslår en fortsatt årlig utsättning av i medeltal 5000 Rottnenöringar per år inom vattenom-

råden som bestäms i samråd med sökanden, länsstyrelsen och berörda fiskevårdsområden. Huvuddelen av öringarna bör dock sättas ut i Rottnen och Kymmen. Öringarna bör ha en medelvikt på minst 140 gram och vara fettfeneklippta. Utsättningen bör ske under maj månad.

Fiskeriverket anser att skyldigheten för sökanden att ta fram en mobil anläggning för avelsfiske efter öring i Rottnan ska upphävas. De utförda försöken har visat att det är mycket svårt att fånga avelsfisk. Framtida utsättningar får i stället baseras på den avelsstam av Rottnenöring som hålls i odling.

Fiskevårdsåtgärder

Fiskeriverket anser att årliga utsättningar av Rottnenöringar inte är tillräckligt för att helt kompensera den återstående fiskeskadan på enskilt och allmänt fiske. Det finns möjligheter att förbättra den naturliga reproduktionen av öring i tillrinnande vattendrag till Kymmen och Rottnen. Detta kan ske genom utförande av biotopvårdsåtgärder och borttagning av vandringshinder. Fiskeriverket anser därför att en fiskeavgift på 250 000 kr beräknad som engångsavgift bör fastställas. Avgiften ska användas till fiskevårdande åtgärder i tillrinnande vattendrag till Kymmen och Rottnen och ske i samråd med berörda fiskevårdsområden.

Fiskeriverket anser att det är angeläget att det kan upprättas en plan för kommande fiskutsättningar. Verket anser dock att ansvaret för upprättande av planen för fiskutsättningarna ska åligga sökanden. Verket anser att det inte är lämpligt att ideella fiskevårdsområdesföreningar ska åläggas ett sådant ansvar. Planen för utsättningarna bör göras var tredje år och samråd kring planen skall ske både med berörda fiskevårdsområdesföreningar och länsstyrelsen.

YTTRANDEN I FISKEFRÅGAN M.M.

Sundshagsfors Kraft Aktiebolag har anfört följande.

Det är omöjligt att nu i efterhand få fram ett bättre underlag avseende förhållandena i berörda vattendrag då anläggningsarbetena påbörjades än vad Fiskeriverket nu

presenterat. Med hänsyn härtill finner sökanden därför att Fiskeriverkets förslag till åtgärder och ersättningar kan accepteras. Fiskeriverkets yrkande och utsättning och fiskeavgift medges.

Kymmens kraftverk och dess regleringar berör flera sjöar och tre vattendrag där det finns olika fiskevårdsområdesföreningar. Den föreslagna årliga utsättningsskyldigheten, om 5 000 smolt måste fördelas på något sätt mellan de olika områdena. Bologer har inget att erinra mot att fiskevårdsområdesföreningarna själva får bestämma fördelningen. Bl.a. Fiskeriverket har emellertid förordat att fördelningen av smolt bestäms mellan olika vattenområden. Om de slutliga bestämmelserna skall ha samma inriktning kan den slutliga domen ges följande anvisningar.

- A. I medeltal skall per år utsättas 5 000 st. utvandringsfärdig Rottnanöring. Fördelning skall ske på sådant sätt att i medeltal per år utplanteras 2 000 st. i Rottnen, 1 500 st i Kymmen och 1 500 st i "berörda vattenområden".
- B. Plan för fiskutsättningar i "berörda vattenområden" skall upprättas av fiskevårdsområdesföreningarna och omfatta en tidsperiod av tre år.
- C. Lämnas inget förslag eller kan föreningarna ej enas om gemensam utsättningsplan eller i övrigt uppstår tvist skall part äga rätt att hänskjuta frågan till Fiskeriverket för dess avgörande

Sökanden utgår från att planering och genomförande av biotopåtgärderna m.m. i sidovattendragen sker genom berörda myndigheters försorg.

Sökanden förutsätter att genom nu gjorda åtaganden har samtliga frågor om skador på enskilt och allmänt fiske genom Kymmens kraftverk och med tillhörande regleringar slutligt avgjorts och målet därför i denna del kan avskrivas från fortsatt handläggning.

Länsstyrelsen i Värmlands län har anfört följande.

Länsstyrelsen kan acceptera Fiskeriverkets förslag till fiskutsättningar och engångsavgift men vill samtidigt framhålla att förutsättningarna för att kompensera skador-

na i de reglerade vattendragen saknas så länge nuvarande tappningsbestämmelser består. Biotopvårdsåtgärder utföres lämpligen av fiskevårdsområdet eller Sunne kommun som projektägare och i enlighet med Länsstyrelsens anvisningar.

Kymmenprojektet fick som väntat allvarliga ekologiska konsekvenser. Granån och Rottnan fungerar mycket dåligt som producenter av Rottnenöring. Av allt att döma har även storöringbestånden i vattendrag som Bratta älv, Borra älv och Honkamacksbäcken drabbats hårt av regleringarna.

Skadorna på öringbestånden i Rottnan och Granån hade kunnat begränsas betydligt om minimitappningarna varit större och kombinerats med s.k. klunktappningar för att locka upp lekfisken till älvarna samtidigt som maskinella biotopvårdsåtgärder genomförts för att öka vattendragens kapacitet som smoltproducenter.

Rottnan och Granån rinner genom det s.k. Gräsmarksdeltat vilket utgör riksintresseområde för naturvård och det rörliga friluftslivet. Området är ett framstående exempel på landskapets utveckling samt på processer och naturlig utveckling i olika ekologiska system på land och i vatten. I vissa avseenden är området av mycket säregen och märklig beskaffenhet.

Vid undersökningar i Kymmen och Rottnen 1983-84 samt 2001 har kunnat konstaterats förekomst av fyra glacialrelikta kräftdjur bl.a. den rödlistade *Gammara canthus lacustris*. Kräftdjuren har gynnats på grund av att uppströmsliggande sjöar och vattendrag kalkats sedan ett 20-tal år för att motverka försurningsskador och bibehålla naturvärden och möjligheter till fiske. Undersökningar i t.ex. den reglerade delen av Rottnan har visat att kalkningen motverkat försurningsskador på bottenfaunan. Kalkningen har även bidragit till att spillror av bestånden av Kymmenöringen och Rottnenöringen kunnat bibehållas liksom att den rödlistade flodkräftan nu återintroduceras i Granån. Genom statsbidrag har biotopvårdsåtgärder och fiskvägsprojekt genomförts i Bratta älv, Borra älv samt Fäbroälven.

Biotopkarteringar har visat att det i Rottnan finns gott om nyckelbiotoper eller nyckelbiotopsliknande miljöer som sidofåror, forsackar, brinkar och skredärr. Vid inventeringstillfället utgjordes uppskattningsvis 11 km av vattendragens totala längd av strömmande - forsande vatten. Dessa partier är tydligt påverkade av rensingsföretag trots att älven ställvis varit föremål för biotopvårdande åtgärder. Kostnaden för att kunna någorlunda kunna tillfredsställa behovet av maskinella biotopvårdsåtgärder inom aktuella delar av Granån och Rottnan uppskattar Länsstyrelsen till 300 000 kr.

Länsstyrelsen kan acceptera Fiskeriverkets förslag till fiskutsättningar och engångsavgift men vill samtidigt framhålla att förutsättningarna för att kompensera skadorna i de reglerade vattendragen saknas så länge nuvarande tappningsbestämmelser består. Biotopvårdsåtgärder utföres lämpligen av fiskevårdsområdet eller Sunne kommun som projektägare och efter samråd med Länsstyrelsen.

**Advokat Björlins, förbundsjurist Lennart Erikssons och ingenjör John Adolfs-
sons huvudmän** har förklarat sig inte ha någon erinran mot Fiskeriverkets förslag.

**Norra Gräsmarks fiskevårdsområdesförening och Rottnens fiskevårdsområ-
desförening** har anfört följande. De delar i huvudsak Fiskeriverkets förslag. Dock bör föreningarna själva få bestämma hur smolten skall sättas ut. De är de som bäst kan bedöma lämpliga utsättningsplatser. Vidare bör fiskeavgiften bestämmas till ett högre belopp; angivna 250 000 kr räcker inte långt. Kymmens fiskevårdsområdesförening har samma inställning i angivna frågor.

KVARSTÅENDE ERSÄTTNINGSFRÅGOR

I Miljödomstolens dom den 5 oktober 1994 behandlades flertalet väckta ersättningsfrågor. Vissa frågor kunde emellertid inte behandlas i domen och sköts därför upp till senare behandling. De uppskjutna ersättningsfrågorna rör fastigheterna

- Arvika Treskog 2:41
- Forsnäs 1:55
- Gräsmark Dalen 1:2 och 1:8
- Linnan 1:26
- Långenäs 1:15, 1:40, 1:67 och 1:72

- Mången 1:34
- Mårbacken 2:3
- Rörkullen 1:5
- Timbonäs 1:107, 1:114, 1:177, 1:141 och 1:167
- Trötvik 1:11 och 1:19
samt anspråk från Timbonäs Långenäs Byalag och Kymmens fiskevårdsområdesförening.

Vidare har Vattenöverdomstolen i dom den 13 september 1996 återförvisat en ersättningsfråga rörande Bråne Norra 2:1 till domstolen.

Sundshagsfors Kraft Aktiebolag och ägarna till ovan angivna fastigheter har träffat överenskommelse i anmälda ersättningsfrågor och yrkat att målet skall avskrivas i dessa delar. Samma förhållande gäller Timbonäs Långenäs Byalag.

Vad avser Kymmens fiskevårdsområdesförenings anspråk framställdes detta gemensamt med Timbonäs Långenäs Byalag och avser det samma fråga (ersättning för tre förstörda bryggor) som uppgörelse nu träffats i mellan Byalaget och Sundshagsfors Kraft Aktiebolag. Timbonäs Långenäs Byalag har härvid uppgett att det var byalaget som stod samtliga kostnader för aktuella bryggor.

Rune Paulsson, medlem i Timbonäs Långenäs Byalag, har ifrågasatt om inte det kvarstår en fråga om vattenspegel vid den s.k. Kamppölen.

DOMSKÄL

Miljödomstolen delar Fiskeriverkets bedömning att kvarstående fiskefrågor bör regleras genom förordnande om smoltutsättning jämte fiskeavgift.

Mot bakgrund av vad som upplysts i målet får det anses lämpligt att berörda fiskevårdsområdesföreningar själva får bestämma hur och när smoltutsättning skall ske.

Vid oenighet mellan fiskevårdsområdesföreningarna om utsättningarna bör frågan få hänskjutas till tillsynsmyndigheten för avgörande.

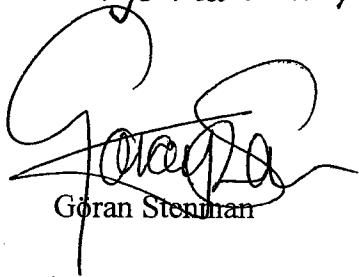
Då Kymmens fiskevårdsområdesförening inte visat att föreningen lidit någon skada hänförlig till aktuella tre bryggor i Långenäs skall dess ersättningsanspråk ogillas. I övrigt kan samtliga ersättningsfrågor avskrivas från vidare handläggning.

Vad gäller frågan om vattenspiegel vid Kamppölen behandlades en sådan fråga vid huvudförhandling den 11 juni 1986 (aktsid 6538). Ett yrkande om att vattenspegeln i Kamppölen, som enligt huvudförhandlingsprotokollet skall ligga på fastigheten Kymmen 1:20, skulle behållas, framställdes då av advokaten Vangstads huvudmän. Yrkandet återtog dock samma dag. Inget kvarstår således obehandlat i denna del.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga

Överklagande skall ges in till Vänersborgs tingsrätt, Miljödomstolen, senast den

19 januari 2007 och vara ställt till Svea hovrätt, Miljööverdomstolen.

Göran Stenman

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Göran Stenman och miljörådet Nils-Göran Nilsson samt de sakkunniga ledamöterna Thorsten Blomquist och Lars Heineson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni är missnöjd med domen kan Ni överklaga den till Miljööverdomstolen, Svea hovrätt. Detta gör Ni genom att skriva ett överklagande som Ni skickar till Miljödomstolen. Miljödomstolen skickar därefter samtliga handlingar i målet till Miljööverdomstolen.

Vad överklagandet skall innehålla framgår under ÖVERKLAGANDETS INNEHÅLL nedan.

Överklagandet måste ha inkommit till Miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Senaste dag för överklagande finns angiven i slutet av domen.

Anslutningsöverklagande

Om Er motpart har överklagat domen kan också Ni överklaga den till Miljööverdomstolen, även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut (s k anslutningsöverklagande). Ni skall också i detta fall skicka ett överklagande till Miljödomstolen.

Anslutningsöverklagande måste ha kommit in till Miljödomstolen inom **en vecka** från den senaste dag för överklagande som finns angiven på sista sidan i domen.

Om ett överklagande förfaller eller återkallas kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

ÖVERKLAGANDETS INNEHÅLL

I överklagandet skall anges

1. att det riktar sig till Miljööverdomstolen
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadress, yrke, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klaganden respektive motpart,
3. den överklagade domen med angivande av Miljödomstolens namn samt dag för domen,
4. den ändring som yrkas i Miljödomstolens dom,
5. grunderna (skälen) för överklagandet, samt
6. de bevis som åberopas.

OBSERVERA

1. Överklagandet skall alltså vara riktat till Miljööverdomstolen men lämnas eller skickas till Miljödomstolen.
2. Till överklagandet skall bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte part bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på partens bekostnad.

Ytterligare upplysningar lämnas av Miljödomstolen.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070	Hamngatan 6	0521-270 200	0521-270 230	Måndag – fredag
462 28 VÄNERSBORG				09.00 – 12.00, 13.00-15.00
		E-post: miljodomstolen.vanersborg@dom.se		